

Archeologisch vooronderzoek DEINZE - ASTENE ACHTERSTRAAT

17 december 2012

David Vanhee

KLAD-Rapport 55

ÄRCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK
DEINZE - ASTENE ACHTERSTRAAT
17 DECEMBER 2012

David Vanhee

COLOFON

© 2013

© Kale - Leie Archeologische Dienst, David Vanhee
figuren © Auteurs (KLAD), tenzij anders vermeld

layout:	D. Vanhee
druk- & bindwerk:	Zquadra, Kortrijk
verantwoordelijke uitgever:	Kale - Leie Archeologische Dienst Kasteelstraat 26 9880 Aalter www.deklad.be

1. Voorwoord

Dit rapport vormt de weergave van het archeologische vooronderzoek en de vondsten gedaan tijdens het vooronderzoek met proefsleuven, uitgevoerd op de terreinen van een toekomstige verkaveling aan de Achterstraat 43 en 45 te Astene - Deinze, door intergemeentelijk archeoloog D. Vanhee van de KLAD.

Voor de realisatie van het onderzoek gaat onze dank uit naar de bouwheren Regina Wieme en Sylvain Wieme die een kraan met kraanman ter beschikking stelden van de firma Rotsaert, landmeter Frank Reyne.

Bij dit onderzoek werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen. De terreinen werden vrijgegeven.

II. Inhoud

1 Voorwoord	3
II. Inhoud	5
III. Administratieve gegevens	7
IV. Projectomschrijving	9
IV.1 Aanleiding van en opbouw naar het onderzoek	9
IV.2 Tijds kader	9
IV.3 Financieel kader	9
V. Archeologische en historische voorkennis	11
VI. Resultaten	13
VII. Besluit	17
VIII. Bibliografie	19
IX. Detailplannen	20
X. Spoorlijsten	22
XI. Materiaallijsten	23

111. Administratieve gegevens

LOCATIEGEGEVENS

Gemeente:	Deinze - Astene
Plaats/straat:	Achterstraat
Kadastrale gegevens:	Afd. 2, Sectie C, nrs. 223s, 223V, 223Y en 226/D
X:	92945.7
Y:	186250.16

ÜPGRAVINGSDOCUMENTATIE

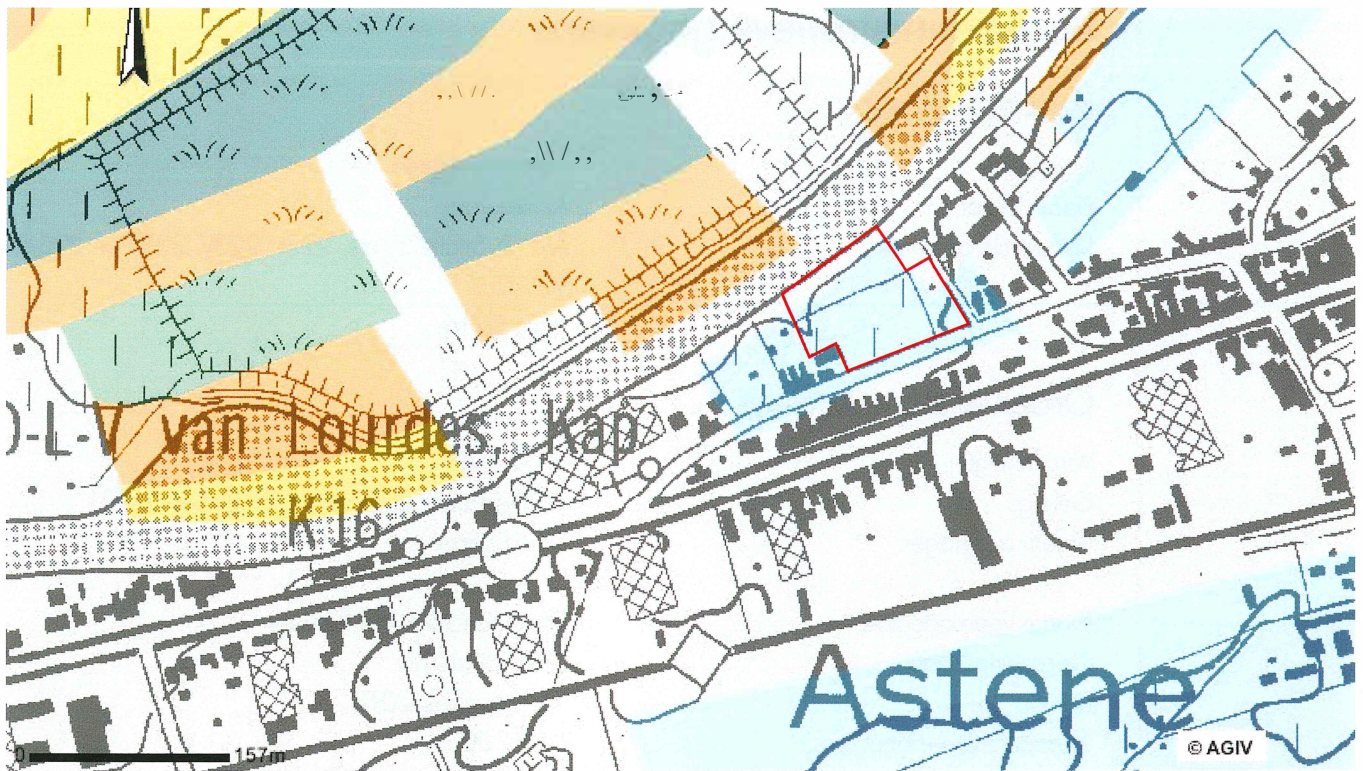
Vergunning:	2072/510
Geldig:	17 december 2012 t.e.m. 31 januari 2013
Naam aanvrager:	David Vanhee

Naam vooronderzoek:	Vooronderzoek Achterstraat
Opgravingscode:	Dnz-Acht-VO 12
Datum:	17 december 2012
Te onderzoeken opp.:	ca. 6200 m ²
Algemene methodiek:	vooronderzoek met elke 12 m proefsleuven en plaatselijk kijkvensters.

BOUWHEER

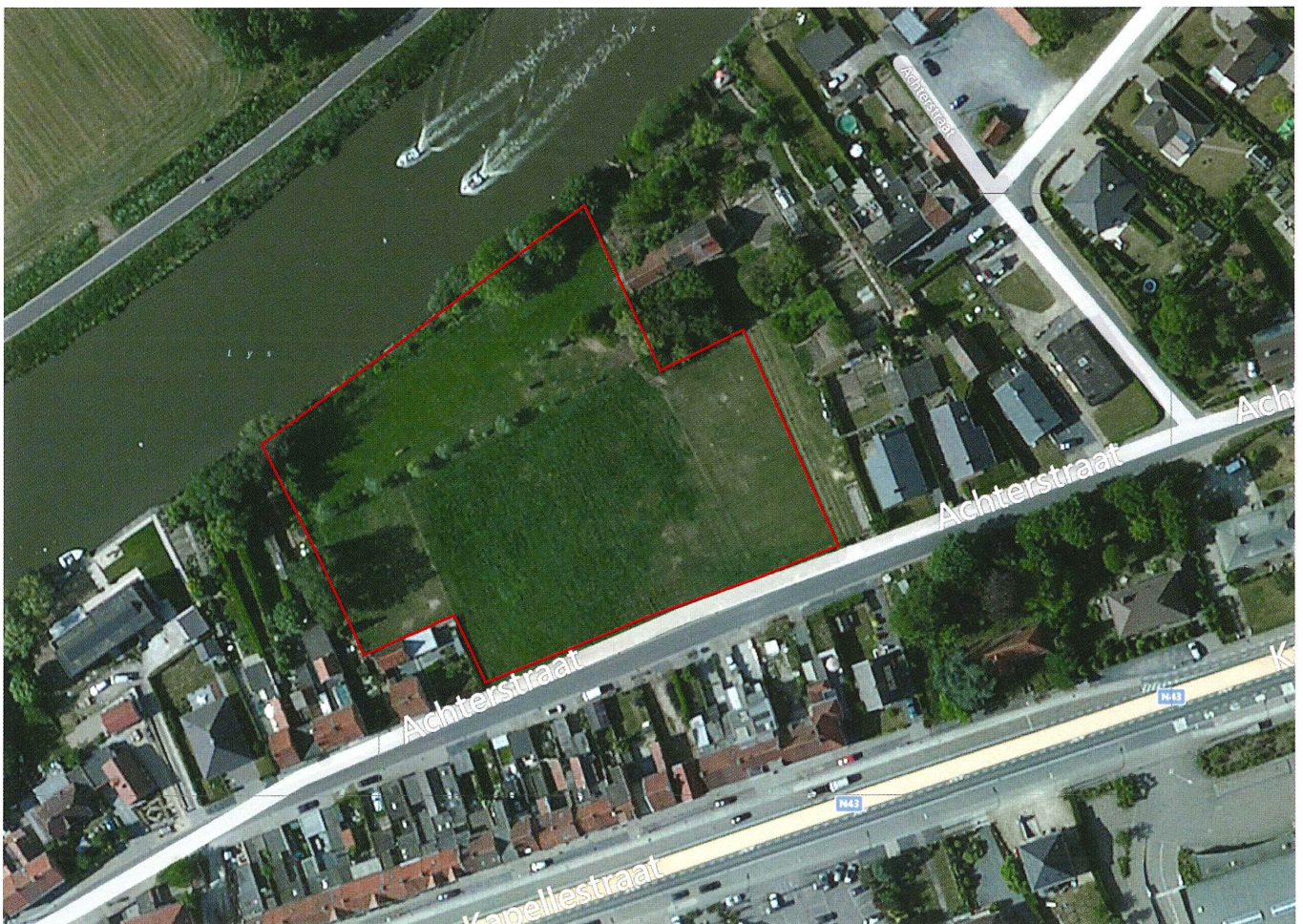
Mevrouw Regina Wieme
Achterstraat 45
9800 Deinze

Mijnheer Sylvain Wieme
Achterstraat 43
9800 Deinze

Figuur 1: Bodemkaart van het projectgebied. (© <http://geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be>)

Figuur 2: Het terrein vanuit de lucht op Bing mops satellietbeelden. (© Bing mops)

IV. Projectomschrijving

IV.1 AANLEIDING VAN EN OPBOUW NMR HET ONDERZOEK

Het project omvat de aanleg van een nieuwe verkaveling van ca. 0,7 ha, aan de Achterstraat te Astene - Deinze. Deze terreinen zijn kadastraal gekend als Deinze Afd. 2, Sectie C, nrs. 223s, 223V, 223Y en 226/D. De terreinen zijn in gebruik als weide en hellen licht af naar de Leie. Het plangebied heeft een gemiddelde hoogte van ca. 9,50 m TAW nabij de Achterstraat en 8,60 m TAW nabij de Leie.

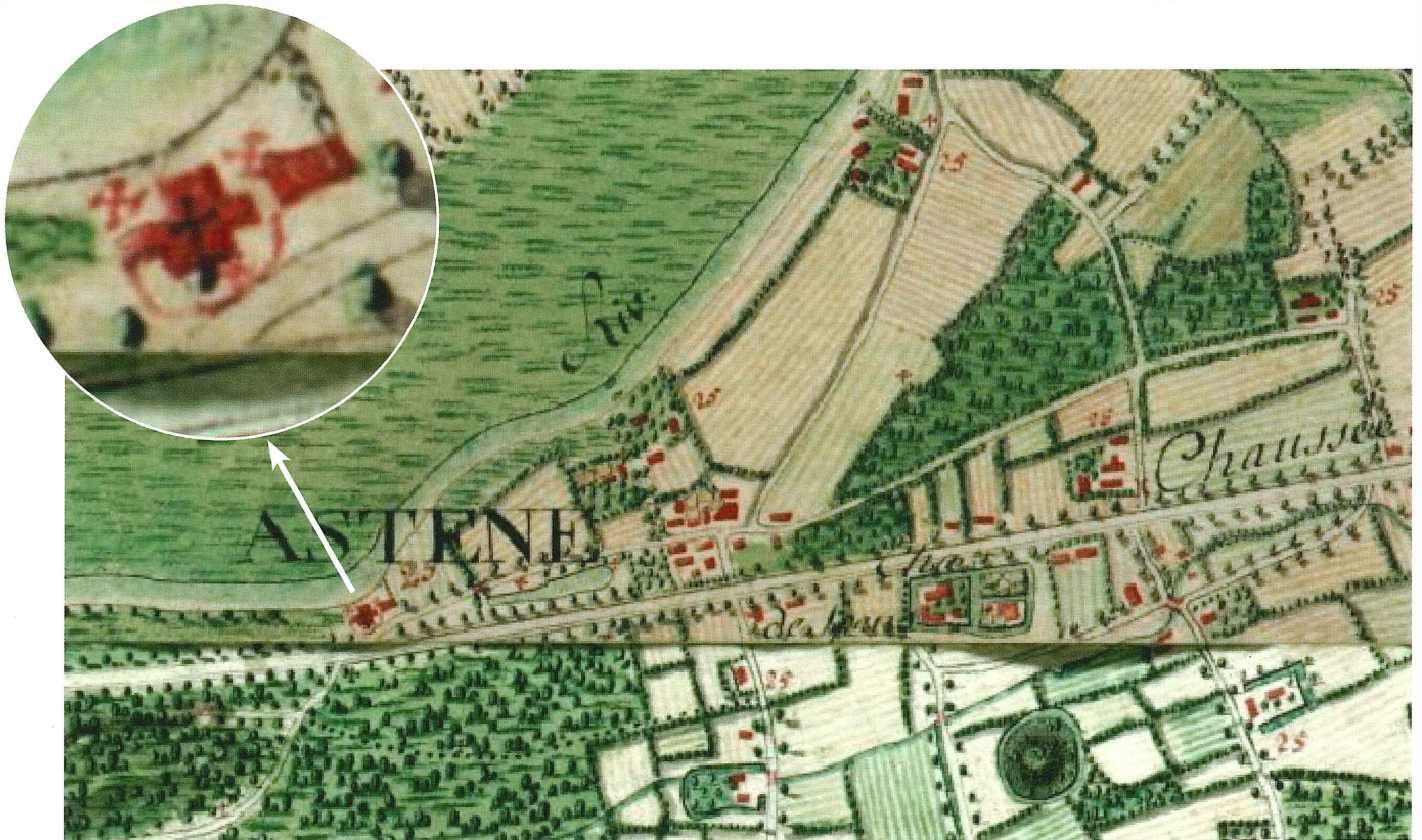
Het gebied is op de bodemkaart voor het deel langs de Leie ingekleurd als Zcp (Matig droge zandbodem zonder profiel) en Zbc (Droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont). De drainagekaart vermeld Zbc (Droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont).

IV.2 TIJDSKADER

Het vooronderzoek had plaats op 17 december 2012.

IV.3 FINANCIEEL KADER

De kosten van het vooronderzoek op de verkaveling werden verdeeld tussen de KLAD, die de intergemeentelijk archeoloog David Vanhee ter beschikking stelde en de bouwheer die de kraan met kraanman en de landmeter leverde.

Figuur 3: Het plangebied op de kaart van Ferraris uit ca. 1771 - 1778, met detail van de kerk (inzet). Tijdens deze periode is de weg Gent - Kortrijk al rechtgetrokken en langzaam verschuift het dorpscentrum zich naar en langs deze weg. (© NG/)

Figuur 4: Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen rond 1841. De nieuwe kerk is zichtbaar. Op de plaats van de oude kerk staat een kapel. Ook het rechte tracé van de spoorweg is zichtbaar. (© www.gisoost.be)

V. Archeologische en historische voorkennis

Voor de aanvang van het vooronderzoek waren er voor het plangebied geen indicaties van archeologische aanwezigheid. Het was de ligging langs de Leieoever en dicht bij de oude kerk van Astene (CAI 970617) die een archeologisch vooronderzoek rechtvaardigden.

Op de oevers van de Leie zijn in het verleden reeds vondsten gedaan uit het neolithicum (CAI 972005), de metaaltijden (CAI 972003, 972005), de Romeinse periode (CAI 972001, 972004, 972005) en de middeleeuwen (CAI 150 265). Het gaat voornamelijk over prospectievondsten gedaan door Prof. Dr. F. Vermeulen in de jaren 90 van vorige eeuw (VERMEULEN F., 1992). Daarnaast werden er Romeinse brandrestengraven vastgesteld aan de Astenemolenstraat (BAUTERS L., ÎHOEN H. & VAN BELLINGEN S., 1999) en aan de Casselrijstraat (THOEN H. & DE Vos R., 1980).

Vlakbij het plangebied, op de plaats waar nu de veevoerderfabriek Versele-Lagas gevestigd is, stond de vroegere parochiekerk van Astene. Deze lag op de zogenaamde Kapelleberg, een natuurlijke duinenheuvel vlakbij de Leie en werd reeds vermeld in een kroniek van Drongen van 1147 en behoorde tot de oudste eenbeukige kruiskerkjes met vierkante kruisingstoren. Het patronaat behoorde toe aan de abdij van Drongen. Deze kerk werd omstreeks 1834 vervangen door de huidige kerk, die op een andere plaats werd gebouwd, in het nieuwe dorpscentrum dat er zich ontwikkelde na het rechtrekken van de weg Gent - Kortrijk (1720). Op de Kappelleberg werd een Kapel gebouwd, die later plaatsmaakte voor het veevoerderbedrijf Versele - Logo (BOGAERT C. & IANCLUS K., 1991).

De historische kaarten van Ferraris uit 1771 - 1778 en de Atlas Der Buurtwegen uit 1841 geven geen aanduidingen voor het plangebied, maar tonen wel de evolutie van de dorpskerken.

VI. Resultaten

Er zijn 77 sleuven (WP 07 - 11) aangelegd met een totale oppervlakte van 619 m². Deze sleuven vertoonden telkens een zeer verstoorde bodem en quasi geen bodemopbouw. Uit gesprekken met de eigenaars bleek dat er in de jaren '50 van de vorige eeuw aan zandwinning is gedaan. Dat lijkt te kloppen gezien bij de profielen de ploeglaag rechtstreeks op de ongestoorde C-horizont lag. Dat kan er op wijzen dat er 1 tot 2 m is afgegraven. Vermoedelijk was het oorspronkelijk landschap vergelijkbaar met de zandige rivierduinen langs de Leie in Deurle (Sint-Martens-Latem).

De eerste sleuf (WP 07) werd aangelegd op het diepste stuk van het terrein, dichtst bij de Leie en lag volledig in de alluviale afzettingen van de Leie. Het was er zeer nat en de kleiige bodem kleurde er bruin. Op het einde van de sleuf werd een groot stuk natuursteen in bleke zandsteen aangetroffen. Het stuk zit er niet op zijn plaats, maar er is geen verklaring waarom dit stuk er aanwezig is.

De volgende sleuven (WP 02 en 03) werden quasi parallel aan deze eerste sleuf gegraven, maar hadden een eerder zandige bodem. De sleuven waren echter voor het grootste deel verstoord door allerlei recente kuilen.

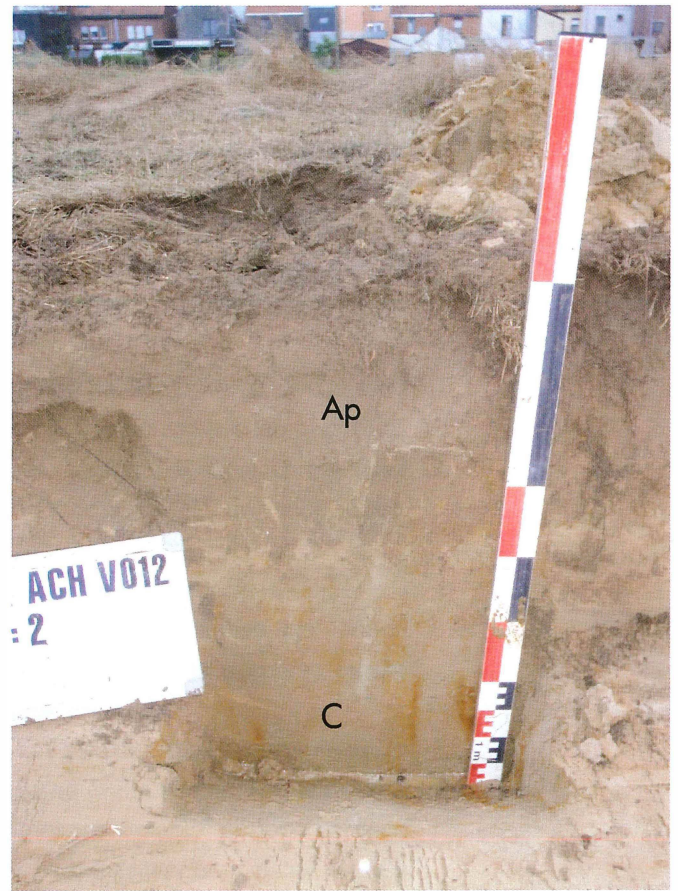
Hetzelfde verhaal in de sleuven WP 04 en 05. Ook deze sleuven vertoonden veel recente verstoringen. Deze sleuven zijn haaks op de Leie aangelegd en daarbij werd de overgang van de alluviale afzetting naar de (afgegraven) zandduin duidelijk. Daartussen werd een zeer natte zone van eerder kleiig of lemig zand vastgesteld.

Figuur 6: Overzichtsfoto van WP 01 met inzet van het stuk natuursteen.

Figuur 7 Profielput in WP 05 in de overgang van de alluviale vallei van de Leie naar de zandduin.

Figuur 8: Profielput in WP 02, waar de ploeg/oog direct boven de C-horizont zit. Hier is duidelijk afgegraven.

Dit verhaal herhaalt zich in alle andere sleuven WP 06 - I I , waar grote oppervlaktes verstoord zijn door recente graafwerken. In deze sporen werd geen materiaal aangetroffen, maar op basis van de kleur en aflijning mogen we aannemen dat deze verstoringen nog uit vorige eeuw stammen.

Figuur 9: Overzichtsfoto van WP 02, vol recente verstoringen.

Figuur 10: Verstoringen in WP 03.

Figuur 11: Overzichtsfoto van WP 06, vol recente verstoringen.

Figuur 12: Verstoringen in WP 06.

Figuur 13: Overzichtsfoto van verstorings in WP 07

Figuur 14: Verstorings in WP 09.

Figuur 11: Overzichtsfoto van WP 10, vol recente verstorings.

Figuur 12: Verstorings in WP 11.

VII. Besluit

Het vooronderzoek op de percelen van de verkaveling aan de Achterstraat te Astene-Deinze leverde geen relevante archeologische sporen op.

VIII. Bibliografie

BAUTERS L., THOEN H. & VAN BELLINGEN S., 1999, Nog maar eens Romeinse brandrestengraven (Deinze-Astene), in: Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 1998, pp. 92-93.

BOGAERT C. & LANCIUS K., 1991. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Gent, Kantons Deinze - Nazareth. In: Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Nr. 12N3, 522 pp.

THOEN H. & DE Vos R., 1980, Gallo-Romeinse brandrestengraven te Astene, Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land van Leie en Schelde, 47, pp. 151-168

VERMEIJEN F., 1992: Tussen Leie en Schelde. Archeologische inventaris en studie van de Romeinse bewoning in het zuiden van de Vlaamse Zandstreek. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 1

IX. Detailplannen

